

JONA

Anna van Praag

Jona

Lemniscaat Rotterdam

Van Anna van Praag verschenen bij Lemniscaat:

Kom hier Rosa | Een heel bijzonder meisje | Noorderlicht | Het heksenhotel

Nederlands
letterenfonds
dutch foundation
for literature

De auteur ontving voor dit boek een projectsubsidie
van het Nederlands Letterenfonds.

© 2023 Anna van Praag

Omslag en boekverzorging: Marc Suvaal

Nederlandse rechten Lemniscaat b.v.

Vijverlaan 48, 3062 HL Rotterdam, 2023

ISBN 978 90 477 1518 4 | NUR 285

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar
gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, geluidsband of
op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke
toestemming van de uitgever.

Druk- en bindwerk: Wilco, Amersfoort

*Dit boek is gedrukt op milieuvriendelijk, chloorvrij gebleekt en
verouderingsbestendig papier en geproduceerd in de Benelux,
waardoor onnodig en milieuverontreinigend transport is vermeden.*

Kijk voor meer informatie, lessuggesties
en extra's op www.lemniscaat.nl

*Nergens komt zoveel liefde en haat voor
als binnen families.*

– Imme Dros, *Griekse mythen*

Op een sleetje in een nieuwe, witte wereld. Het bibberig in ontvangst nemen van je zwemdiploma A. De eerste schooldag aan de hand van je moeder. Bij een meisje uit zijn klas gaat het zelfs nog verder terug: ze ziet zichzelf staan in de box terwijl ze zich omhoogtrekt aan de spijltjes en haar ouders kreten slaken van bewondering.

Bij Jona zijn het vooral geluiden. Zijn zachteardige moeder die zomaar ineens begint te schreeuwen. Mama? Hard en schrill klinkt het. En zijn vader, ook al zo raar, met een stem als een mitrailleur, die haar achternazit naar de voordeur waardoor ze naar buiten schiet.

De klap.

Een paar seconden van weldadige stilte; dan nog meer stemmen, andere stemmen, paniek op de straat.

Misschien is zijn vader eerst naar buiten gegaan? Jona is onzichtbaar, hij weet het niet meer, hij speelt met de lego, bouwt iets ingewikkelds. Tot het rookgordijn ineens optrekt en daar zijn vader staat die naar hem kijkt alsof Jona een soort monster is en niet gewoon zijn kindje. 'Jouw schuld.'

Dat is zijn eerste herinnering.

Nieuw jaar

De kleine kamer was schemerig verlicht, met op de lage tafel een oranje lampje en op de schouw en de eettafel meerdere kaarsen in stevige kandelaars. De man, de jongen en de oude vrouw aten stukken van het brood, dat rond was als het jaar zelf – zoals dat hoorde op deze dag. De man, die net de rituele zegeningen had uitgesproken, herinnerde de jongen aan de schepping en hoe oud de wereld was, wel 5782 jaar. ‘Het is nu, aan het begin van weer een nieuw jaar, de tijd om even stil te staan,’ zei hij ernstig, ‘om rustig na te denken over jezelf en de wereld om je heen. Gaat het wel goed? Ben jij wel goed bezig?’

De jongen maakte zijn ogen los van de scherpe blik. ‘Waarom zou het niet goed gaan?’

‘Dat is een vreemd antwoord, Jona. Een vraag met een vraag beantwoorden is een teken van zwakte.’

Jona probeerde geruststellend te kijken. ‘Ik weet het. Maar maak je geen zorgen, pap.’ Hij somde op: ‘Ik ben zonder onvoldoendes het eindexamenjaar ingegaan. Ik doe de boodschappen, kook regelmatig het eten. En ik ga natuurlijk zo vaak ik kan naar oma om haar een beetje te helpen.’ Nu lachte hij voluit en de oude vrouw strekte haar arm uit om hem over zijn wang te aaien.

‘Het is een goede, lieve jongen. We helpen elkaar een beetje, is het niet?’

‘Is dat zo?’ De vader nam de tijd, dat hoorde ook bij de avond. ‘Ben je goed en lief? Overal? Altijd?’

‘Wie is dat wel altijd?’ mompelde Jona. Hij voelde de lach alweer van zijn gezicht glijden.

De vader nam een slok wijn. ‘Juist. Is dat niet precies wat ik bedoel, Jona? Je kunt de laatste tijd zo chagrijnig zijn. Om niks, naar het lijkt.’

Jona zuchtte. Hij vond zichzelf ook vervelend als hij soms zijn eigen gemopper hoorde – terwijl hij vroeger nooit een probleem maakte van de klusjes in huis of dat zijn vader het liefst wilde dat hij altijd beneden in de huiskamer zat. Altijd de deuren openlaten voor elkaar, dat was een van de huisregels op het prikbord. ‘Het is ook zo druk op school. Nee, dat is geen excuus, ik weet het.’

‘Misschien een beetje,’ zei zijn vader toegeeflijk. ‘Het eindexamen is ook spannend, ik herinner me dat nog wel van mezelf. Maar je bent nog maar zestien. Je weet toch dat ik er altijd voor je ben? Om je te steunen en te helpen door deze roerige tijd? Soms denk ik dat je zelfs dat vergeet.’

‘Nee pap, echt niet.’ De ogen van zijn vader waren nu zacht geworden, Jona werd er verlegen van. Die stomme puberteit ook.

‘Hier,’ zei zijn oma, ‘neem nog wat zoets.’ Ze hield hem een stuk appel voor, druipend van de honing. Jona pakte het stuk snel aan voor er nog meer op het mooie tafelkleed zou komen. ‘Dank je wel, savta.’

Ze dronken, aten. Het zachte tikken van de vorken op de borden, het zoemen van de centrale verwarming, Jona moest ervan zuchten. Hij en zijn vader spraken rustig verder over de tien dagen die nu voor hen lagen, de eerste van het nieuwe jaar. Een tijd om na te denken, te bezinnen. Waren er dingen die je anders wilde doen?

‘Misschien ga ik weer eens wat vaker naar de sjoel,’ zei oma, maar niemand nam dat serieus. Ze gingen al jaren niet meer naar de synagoge, zelfs niet voor belangrijke familiegebeurtenissen. Zoveel familie was er natuurlijk ook niet: de mensen die nu oma’s leeftijd zouden hebben, waren allang dood. Met de paar verre neven hadden ze het contact verloren. Wat prima was, het ging helemaal goed zo.

‘En jij, pap? Wat wil jij anders doen?’

Zijn vader glimlachte. ‘Meer lezen. Minder tijd verspillen aan onbenulligheden, ook op het werk. En jou door dit eind-examenjaar loodsen natuurlijk. Er gaat veel veranderen.’

‘Maar nu nog niet.’

‘Nee, nu nog niet.’

Ze aten de appels, de plakkerige honing likten ze van hun vingers, maar het bleef kleven. Jona had wel uren zo kunnen blijven zitten met de gordijnen dicht en de stilte als een dikke deken om hen heen. Maar oma begon te knikkebollen en zijn vader gaf hem een seintje.

‘Savta?’ Zachtjes stootte hij haar aan. ‘Zal ik je naar huis brengen?’

Haar ogen schoten open. ‘Naar huis? Waar ben ik nu dan?’

‘Bij ons, toch? Aan de overkant.’

‘Ach ja.’ Ze begon overeind te komen. Jona hielp haar naar de deur, terwijl zijn vader haar jas en muts al klaarlegde. Met een verrassende soepelheid hees de oude vrouw zich in haar kleren. ‘Nee, niet die muts. Het is niet koud buiten.’

‘Toch wel een beetje, savta. Doe maar wel.’ Jona gaf hem haar aan. ‘En het is ook zo’n mooie muts.’

‘Een baret,’ zei zijn oma trots. Zijn vader fronste alweer om die ijdelheid, maar Jona glimlachte. ‘Hij staat je goed.’

Ze knikte even bij de deur, met iets van haar vroegere stugheid. ‘Dag Michaël.’

‘Sjana tova, Sara.’ Hij begon de tafel af te ruimen.

‘Kom, savta.’ Jona voerde zijn oma mee naar buiten, waar het minder donker was dan hij had gedacht. Zijn oma had gelijk: het was een zachte septembermaand, nog steeds. In de lucht hing de geur van laat nog buitenspielen.

Alsof zijn oma dat ook voelde, deed ze nog langer dan anders over het kleine stukje over het hofje naar haar eigen huis. De huisjes waren klein en veel mensen woonden hier al eindeloos lang. Zoals oma. Steeds bleef ze staan om rond te kijken, te ruiken. ‘Gaan we uit?’ vroeg ze zelfs enthousiast. ‘Nee, savta, je moet naar bed en ik ook.’

Pas toen ze voor haar eigen deur stond, zei ze: ‘Is Simon thuis?’ Terwijl ze de rest van de avond zo goed was geweest. Erop reageren voelde hoe dan ook ongemakkelijk, wat je ook zei, alsof je haar pijn deed met zowel de waarheid als met een leugen – die ze onmiddellijk doorzag; zo slim was ze dan ook wel weer.

‘Je woont alleen, weet je nog? Opa is al een paar jaar geleden overleden.’

Ze knikte. ‘Maar Simon? Leeft die nog?’

Jona zuchtte. ‘Doe je soms zo omdat je opa mist? Opa Ben.’

Ze schudde haar hoofd, nu ongeduldig. ‘Die mag het niet weten, hoor. Van Simon.’

‘Savta, er is geen Simon.’ Met zachte dwang duwde hij haar naar binnen, deed snel wat lichtjes aan. ‘Kijk maar, je eigen huis.’ Het verraste hem altijd hoe het huis van zijn oma op het zijne leek qua indeling en dat er tegelijkertijd zo’n totaal andere sfeer hing. Bij oma wilde je wegkruipen in de bank, theedrinken, boeken lezen en nooit meer opstaan.

Hij hielp met het ophangen van haar jas, de muts op de hoedenplank. Twijfelend bleef hij in de deuropening staan. ‘Gaat het verder zo?’

Ze wuifde hem weg. ‘Natuurlijk. Ik ga zo lekker mijn warme bed in.’

‘Zonder Simon,’ durfde hij te zeggen.

‘Natuurlijk.’ Ze lachte.

‘Morgenmiddag na school kom ik weer. Met de boodschappen.’ Hij voelde in zijn zak, het lijstje zat er al in.

‘Dat is fijn, chamoedi.’

‘Welterusten, savta.’

Ze kwam naar hem toe en raakte zijn voorhoofd aan.
‘Sjana tova, lieve Jona. Dat het zoet mag zijn.’

* * *

‘Wat valt me dat nou van jullie tegen.’ Frank de Vreede, mentor van klas 5HZ, wapperde dreigend met een stapel A4’tjes. ‘Dit moet het belangrijkste werkstuk van je schoolcarrière worden. Het project waarmee je laat zien dat al die jaren van hard werken en leren hun vruchten hebben afgeworpen. Je meesterproef!’

Jona, op de vierde rij, probeerde uit te zoomen. Het klaslokaal was op een of andere manier te groot, te hoog, te lelijk. Het grijs van buiten kleefde aan alle gezichten, geen van zijn klasgenoten zag er goed uit. De monotone stem was gelukkig op een andere frequentie. Als De Vreede maar lang genoeg doorpraatte kon Jona zijn brein in een soort trance brengen, net zoals vroeger in de synagoge, of eigenlijk altijd als iemand lang achter elkaar praatte.

‘Eindelijk mogen jullie een keer je eigen creativiteit aanboren, je wildste ideeën aan het papier toevertrouwen,’ tetterde De Vreede. ‘Wat zeg ik: het hoeft niet eens op papier te staan. Film, muziek, dans, theater, het profielwerkstuk mag alles zijn, als het maar origineel is... en dan krijg ik dit.’

In Jona’s achterhoofd begon het al, het tintelen. Nu niet focussen, hoogstens op de hand van Lucas naast hem. De les werd door hem ter plekke verstript, inclusief tekstballon-

netjes. Lucas zat er zelf zachtjes bij te gniffelen. Ondertussen verspreidde het tintelende gevoel zich naar de rest van Jona's lichaam. Een privé-trance, zijn redding.

‘Samen met de andere leraren hebben we jullie “voorstellen” – De Vreede tekende er aanhalingstekens bij in de lucht – ‘besproken. De minst slechte ideeën hebben we vervolgens gekoppeld aan groepjes van drie. Jullie weten toch dat je dit werkstuk met elkaar maakt? Nee? Dan weet je het bij dezen. Je krijgt nu te horen welke ideeën wij hebben gekozen en welke medeleerlingen je partners in crime gaan worden. Er is geen discussie over, zo hebben wij het besloten.’ Hij pakte er een ander lijstje bij en begon voor te lezen. ‘Het werkstuk over racisme in de sport – goed idee trouwens – wordt gemaakt door...’ Hij noemde namen, begeleidende docenten, gaf tips.

De klas werd wakker, er werd gezocht en gesteund bij het noemen van de verplichte groepjes. Of gejuicht, door sommige meisjes: ‘Yes, wij zitten bij elkaar!’

Zevenentwintig bewegende, ademende pubers en geen enkel raampje open.

‘Jona Vos.’ Geschrokken keek hij op. ‘Een prima idee.’

‘Eh...’ Wat had hij ook alweer op het velletje papier gekrabbeld? Ongevraagd begon De Vreede de klas – en hem – zijn idee uit te leggen. ‘De oma van Jona lijdt aan beginnende alzheimer. Al een tijdje raakt zij niet uitgepraat over de liefde, en meer specifiek over haar geliefde Simon. Alleen...’ De Vreede liet een stilte vallen. ‘... was de oma van Jona helemaal niet met een Simon getrouwd. Sterker nog: niemand weet over wie ze het heeft.’

‘Huh?’ riep iemand.

Jona wilde verdwijnen, nu, hier, de klas uit lopen en meteen door naar huis. Waarom? Waarom had hij dat opgeschreven, wat had hem bezielde?

Maar De Vreede liet hem niet los. ‘Wat zo mooi is aan dit idee,’ ging hij vrolijk verder, ‘is dat het een prachtige mogelijkheid biedt om onderzoek te doen naar herinneringen en de subjectiviteit ervan. Ik zou het zelf graag begeleiden, het past goed bij biologie, of liever: neurobiologie.’ En nog voor Jona de tijd kreeg om daar iets van te vinden, presenteerde De Vreede er nog een extra verrassing bij, waar hij zelf zo te zien enorm trots op was. ‘Bovendien denk ik dat dit idee zich perfect leent voor een minidocumentaire. Film in plaats van tekst. Daarom, Jona, heb ik onze montagekampioen Lucas aan je team toegevoegd. Lucas die zelf, uit luiheid vermoed ik, niet eens een idee had ingeleverd. En daarnaast...’ Hij keek even op zijn papier. ‘Elin.’

In het gezicht van Lucas zag Jona zijn eigen verbazing weerspiegeld. Ook al zaten ze soms naast elkaar, zoals vandaag, ze spraken elkaar nooit. Omdat hij zo goed kon tekenen en filmpjes maken, had Lucas een soort eigen status in de klas.

‘Meneer.’ Ook Elin, ergens achterin, was het er niet mee eens. ‘Ik denk dat u een fout heeft gemaakt. Ik heb helemaal niets met dit idee, ik snap niks van herinneringen. En filmen kan ik ook al niet. Lucas en Jona kunnen dit vast heel goed, nee beter, zonder mij. Misschien kan ik...’

De Vreede hief zijn hand op. ‘Geen discussies, heb ik gezegd. Dan is dit een mooie aanleiding voor jou, Elin, om eens wat dieper in te gaan op iets – wat dan ook.’

Jona keek om. Wat De Vreede zei, klonk op een of andere manier heel onaardig. Wat had Elin hem misdaan? Ze leek er zelf ook van te schrikken, werd helemaal rood.

De Vreede maakte snel zijn lijst af, hij kon zich amper nog verstaanbaar maken.

Lucas was gestopt met tekenen en keek Jona vriendelijk aan. ‘Klinkt als een leuke oma.’ Op de allereerste schooldag

was hij de klas in gekomen met een enorm afrokapsel en een oranje wijde broek. Dat haar was nu korter en de broeken ook wat gewoner (van die afzakbroeken met zakken), maar het was wel een slimme manier geweest om in één klap op school een zekere onaantastbaarheid te verwerven. Lucas was uiteraard veel te cool voor zo'n stom filmpje over herinneringen.

'Het hoeft niet,' zei Jona snel. 'Ik snap zelf ook niet meer waarom ik dat heb opgeschreven. Het is een slecht plan.'

Lucas lachte nu met zijn hele gezicht. 'Waarom? Als jij al die gesprekken met je oma even regelt...'

Het idee van een filmploeg in het kleine huisje van zijn oma bracht Jona bijna in paniek. 'Ik moet nog wel even kijken of het lukt.'

'Vast wel. En wie weet vinden we die geheime man, hoe heet-ie, Simon.'

'Bedoel je...?'

Lucas klapte zijn boeken dicht. 'We gaan er gewoon een vette zoektocht van maken.'

'Maar De Vreede zei...'

'Met af en toe een of andere deskundige ertussendoor.'

'Dus jij denkt dat die Simon echt bestaat?'

'Als we niet gaan zoeken, komen we daar nooit achter.'

Alsof het allemaal één grote grap was. Verlegen haalde Jona zijn schouders op.

Op dat moment ging de zoemer ten teken dat de les voorbij was. Jona stond zo snel op dat zijn stoel omviel. 'Sorry. Ik moet weg.'

'Ik maak wel een groep aan met Elin.' Lucas bukte zich om de stoel recht te zetten en Jona zorgde dat hij de route nam die niet langs Elin voerde. Zoveel jassen, tassen, stemmen, zweet. Zoveel gedoe.

* * *

Verblind door tranen – of was het regen? – zat Elin op haar fiets. *Waarom?* ratelde het in haar hoofd. *Waarom? Waarom?* *Waarom* had De Vreede dat heel erg gemene gezegd, waarom moest ze in een groepje met twee jongens, waarom ging alles bij haar altijd mis? Het was allemaal om haar te pesten, kon niet anders, ze vonden haar toch al zo'n rare en dat zou alleen maar erger worden. Hoe moest ze dit jaar doorkomen? En het was nog maar herfst.

Werktuigelijk trapte ze over de lange, rechte straten. Dat ze niet zoals iedereen gezellig in de buurt van de school woonde, hielp ook al niet mee. Letterlijk niks aan haar was aantrekkelijk. En het regende. Steeds harder. Dat betekende straks haren wassen en morgen maar weer een vlecht in omdat ze het dan nooit goed gestyled kreeg. Ook alweer zo'n mislukking. Zoals deze hele dag één groot dieptepunt was. *Waarom* haatte De Vreede haar zo? De vraag bleef maar in haar opkomen, als een steekvlieg die om je hoofd zoemt. *Waarom?* Omdat ze niet zo'n vlot hockeymeisje was, natuurlijk. En omdat ze dom was. Dat bleek wel weer. Haar idee voor het profielwerkstuk was niet eens serieus genomen, terwijl ze er dagen mee bezig was geweest. Ook al mislukt. En waarom kon ze nou niet ophouden met janken, zo erg was het toch niet, *jezus*, ze leek wel een baby.

In haar broekzak trilde haar telefoon. Bij het stoplicht keek ze wie het was, waarschijnlijk Karin, haar moeder. Dat ze een boodschapje mee moest nemen, het kattenvoer weer op natuurlijk.

Maar het was een nieuwe groep. Lucas had haar toegevoegd aan 'pws Mystery Simon'. Elin manoeuvreerde haar fiets meteen naar een afdak bij een winkel om te kijken wat hij allemaal had gestuurd. Het plan dat Jona had gemaakt, zat erbij. 'Een onderzoek naar de herinneringen van mijn oma.' Snel las ze het door. Precies wat De Vreede ook al had

gezegd: een hardnekkige herinnering die niemand kon begrijpen, zo'n oude vrouw die ineens een geheime liefde blijkt te hebben. Lucas had er wat praktische zaken aan toegevoegd die vooral met het filmen te maken hadden, hij wilde zo snel mogelijk naar de oma van Jona toe 'voor ze nog meer verward raakt'.

Maar nee, daar was Elin nou helemaal niet bezorgd om. Hoezo was die oma verward, wie had eigenlijk besloten dat dit met alzheimer te maken had? Wat als er echt een 'Mystery Simon' bestond? Een grote en geheime liefde die altijd verborgen had moeten blijven? Ze had genoeg politseries gezien om te weten dat er achter zo'n herinnering vaak een enorm verhaal schuilgaat. Hoe gaaf zou het zijn als zij dat verhaal kon blootleggen? Als ze een zoektocht naar Simon zouden opstarten en hem uiteindelijk zouden vinden? Dan was het meer een ander soort tv-programma, *Spoorloos* of zo, waarin oude geliefden elkaar maar niet uit hun hoofd kregen en tientallen jaren later eindelijk herenigd werden. Van die programma's waar ze altijd met Margareta, haar andere moeder, naar keek. Karin schoof soms ook aan en pestte hen met hun tranen. 'Watjes.' Maar zelf zat ze dan ook met een grote lach op de bank.

'We moeten een presentator hebben,' mompelde Elin, 'en een draaiboek.' Naast haar keek een fietskoerier even op, ook hij stond te schuilen.

'Sorry,' zei Elin. Ze moest echt eens ophouden met hardop te zeggen wat ze dacht.

De jongen keek haar aan alsof ze gek was – hij had natuurlijk helemaal gelijk.

* * *

'Pap! Ik wist niet dat je al thuis was. Ik heb nog geen boodschappen gedaan.'

‘Niet nodig.’ Jona’s vader gebaarde trots; achter hem was de tafel al gedekt. ‘Je werkt zo hard op school, en vanmorgen was het brood op. Dat kan natuurlijk niet voor een jongen in de groei. Ik heb pizza’s besteld.’

Jona dacht aan de enorme mozzarellasandwich die hij in de kantine had gehaald, nog maar een uur of twee geleden. ‘Lekker,’ mompelde hij, ‘even mijn tas...’ Hij begon de trap op te lopen.

‘Kom je zo weer naar beneden?’ riep zijn vader hem na.

Boven legde Jona zijn boeken op zijn bureau, het huiswerk alvast bovenop. De instructies voor het werkstuk vouwde hij dubbel en legde hij onder op de stapel. Niet dat het iets uitmaakte. ‘Ik zie alles,’ zei zijn vader altijd.

Daarna ging hij op zijn bed zitten.

Wat had hij gedaan? Nog afgezien van de vraag of zijn oma zat te wachten op een invasie in haar huis, kon hij wel raden wat de reactie van zijn vader zou zijn. Iets als: je vuile was niet buiten hangen, niet te close worden met anderen, je met je eigen zaken bemoeien.

Zijn telefoon trilde. *Wanneer spreken we af?* Elin. Blij emoji eronder, kennelijk had ze er nu ineens zin in. Of probeerde ze zin te maken. Jona bleef er een tijdje naar kijken. Lucas typte meteen een antwoord, zag hij. *Morgen in de tweede pauze even een plan maken?* Elin antwoordde dat dat haar te kort was, ze stelde voor na schooltijd af te spreken. *Jona, jij woont toch vlakbij?*

Nu moest hij wel antwoorden. Hij verzoon iets met bijles. Ze besloten dan toch maar in de pauze samen te komen. En als hij dan alvast...

‘Jona?’ De deur stond natuurlijk open. Zoals zijn vader het zo mooi zei: ‘In dit huis hebben we geen geheimen voor elkaar.’

Jona stond op en knikte naar zijn telefoon. ‘Gedoe over het profielwerkstuk.’

‘Ah.’ Zijn vader draaide zich alweer om. ‘De pizza is er.’

In de keuken bij de eettafel was alles warm en veilig. De gordijnen alvast dicht, het mooie kleine lampje aan in plaats van het grote licht, zelfs een pak sinaasappelsap op tafel.

‘Is er soms iets?’ vroeg Jona. ‘Het lijkt wel sjabbat.’

Zijn vader lachte, alweer. ‘Het zijn nog steeds de dagen van herbezinning. Dat we allebei zo hard werken, betekent niet dat we er niet het beste van moeten maken met zijn tweetjes.’

‘Maar pizza...’

‘Dat kan er heus wel vanaf, jongen. Soms heb je gewoon een beloning verdiend.’

Het rook fantastisch. Jona keek in de dozen. Kaas, groente, champignons.

‘Van dat fijne pizzabakkertje bij mijn werk,’ zei zijn vader tevreden. Die had een houtoven en gebruikte alleen maar de beste producten.

‘De allerlekkerste, allerknapperigste pizzabodem,’ knikte Jona. Hij nam een grote hap. De laatste keer dat ze pizza hadden gegeten, was op vaderdag. Toen had Jona getrakteerd, het had hem twee maanden zakgeld gekost.

Zijn vader keek naar hem. ‘Hoe ging het op school?’

Jona haalde zijn schouders op. ‘De Vreede had het dus over de profielwerkstukken. Hij vond dat we meer ons best moesten doen.’

‘Moet je horen wie het zegt. Op het mentorspreekuur vorige week vond ik hem bijzonder middelmatig en zelfs een beetje onnozel overkomen.’

‘Hij legt het altijd wel goed uit,’ zei Jona.

‘We hebben het toch over dezelfde? Die mentor? Wat geeft hij ook alweer voor vak?’

‘Biologie en maatschappijleer.’ Jona stopte nog een groot stuk pizza in zijn mond.

‘Maatschappijleer, precies. Dat is toch geen echt vak?
Kom op, Jona.’

Jona probeerde veelbetekenend te kijken en door te eten
tegelijk. Misschien kon hij er nog onderuit zien te komen.
Onder het werkstuk.